

Et og Halvfjerdsindstyvende Møde

Mandagen den 2den Februar Kl. 1.

Sekretæren, J. Steffensen, oplæste Protokollen for forrige Møde, som derefter blev underkrevet.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Fortsettelse af første Behandling af Forslag til Lov om Kjøb af den østjydske Jernbane.

Indenrigsministeren (Skeel): Da Regjeringen i sin Tid var kommen til den Overbevisning, at det vilde være rigtigt for Fremtiden at udvide vort Jernbanenet, at bygge nye Jernbaner for Statens Regning og drive dem for Statens Regning, som man snart tillige til den Opfattelse, at det vilde være rigtigt for Staten at erhverve idetmindste de vigtigste af de Jernbaner, som vare i privat Eie, ind under Statsbanerne. Det var en Følge af denne Opfattelse, at Regjeringen ifjor fremsatte et Lovforslag om Erhvervelse for Staten af de Jernbaner, som her ere Gjenstand for Dmtale. Den Behandling, som dette Lovforslag mødte heri Thinget, var imidlertid af den Bestaffenhed, at Regjeringen ikke kunde finde sig foranlediget til i denne Sæssion paany at fremsætte et Lovforslag om Kjøbet af disse Baner; men da et saadant Forslag er fremkommet ved privat Initiativ, skal jeg ikke undlade at udtale, at Regjeringens Stilling til Sagen, dens Opfattelse af Forholdene er ganske den samme som tidligere og navnlig som ifjor. — Jeg anser det for at være i Statens Interesse, at disse Jernbaner blive erhvervede for Staten, og de Indvendinger, som ere gjorte derimod, forekomme mig ikke at være af nogen overordentlig stor Bægt. Man har — og det har navnlig det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) — stærkt angrebet dette Forslag af Hensyn til det rent Fiskale som Noget, der maatte være ufordelagtigt for Statskassen. Jeg tror, at det ærede Medlem i sit første Foredrag fastede Diet noget for stærkt paa dette ene Punkt. Han udtalte sig i sit senere Foredrag om Forholdet mellem Statsinteresserne og de rene Statskassesejerser paa en saadan Maade, at jeg kunde være enig med ham i hans Opfattelse. Men det forekommer mig ogsaa, at han — Sagen set saaledes — maatte være kommen til et noget andet Resultat end det, han kom til i sit første Foredrag. Jeg vil kun bemærke, at hvis Hensynet til de rene Statskassesejerser skulde have været det overveiende eller ene afgjørende ved Bestemmelsen af vore Jernbaneanlæg, vil vist ærede Medlemmer

med mig være enige i, at saa vilde vi savne en hel Del af de Jernbaner, som ere anlagte, og maaske ogsaa af dem, som vi ere ved at anlægge. Det er altsaa ikke det, som er eller kan være det ene overveiende eller afgjørende, naar Spørgsmaalet er om, hvilke Jernbaner Staten skal anlægge, eller hvilke Jernbaner den kan have Anledning til at erhverve, efterat de ere anlagte. Det ærede Medlem syntes at tillægge det en særdeles Bægt, at de Egne, der med nogen Leifindighed ere gaaede ind paa Forhold, som det senere viste sig, at de ikke magtede at gennemføre, fik deres fortjente Straf, saa at der ikke var nogen som helst Anledning til at gjøre Noget for at formindste de Tab, som Kommuner og Private ville lide, og at det ogsaa vilde have sin Nytte at gjøre det for at faae et Exempel til Afstræffelse for Andre. Jeg tror nu, at det ikke mangler paa Advarsler i saa Henseende; jeg tror, der fra den Tid, da den lettere Afgang til at skaffe Penge frembragte nogen Letthed og Tilbøjelighed til at gaa ind paa store Forhold og Spekulationer, ikke er Mangel paa førgelige Exempler, saa at det vilde være tilstrækkeligt afstrækkende for dem, der i det Hele taget lode sig afstrække fra slige Foretagender. Men det forekommer mig ikke, at man kan sige, at hvad der er passeret ved Anleget af disse Baner er af den Bestaffenhed, at det var særlig driftige Spekulationer, man der indlød sig paa. Det er allerede ansøgt af et æret Medlem — jeg tror af den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Ingerslev) — at man jo her støttede sig til en Lov, der havde givet Anvisning paa denne Fremgangsmaade ved Anleget af nye Baner, og at det var under saadanne Lidsforhold, at der virkelig ikke syntes, at der kunde være nogen overordentlig stor Fare for, at den Tid skulde være nær forhaanden, da det vilde glippe paa Midler til at gennemføre Foretagendet, uden at nødes til at komme ind paa meget behyrrende Pengelaan med kort Opsigelse. Jeg tror altsaa i Virkeligheden ikke, at de Folk, der dengang have troet at støtte en god Sag, have været saa strafværdige, at man kunde ønske at paasøre dem et betydeligt Tab ved denne hele Sag. Men en Ting er afgjort, og det er den, at en Afstræffelse fra lignende Foretagender behøver man ikke for Fremtiden, idet der jo efter Loven af 16de Juni 1879 vanskeligt vil frembyde sig noget Tilfælde af lignende Art som det her foreliggende, naar Spørgsmaalet er om Jernbaner. Det forekommer mig derfor, at den Omstændighed, at Erhvervelsen af denne Jernbane, naar den iøvrigt maatte anses for hensigtsmæssig og i Statens Interesse, noget letter de Byrder, der vilde komme til at paahvile Kommuner og Private i de paagjældende Egne og noget formindsker de Tab, de ville lide, ikke paa nogen Maade kan være Grunden til at modsætte sig Lovforslagets Gjenemsførelse. Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds udtalte